

แนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุในเขตชานเมือง
กรณีศึกษา จังหวัดนครราชสีมา

Development Guidelines for Factors Affecting the Quality of Life of the
Elderly in Suburban Areas: Case Studies Nakhon Ratchasima Province

ปรัชญา ศิลปะ¹
Prachya Sinlapa

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ 2) ศึกษาความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และ 3) จัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุ ในเขตชานเมือง จังหวัดนครราชสีมา เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุที่รับเบี้ยยังชีพ จำนวน 382 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้สูงอายุ ผู้บริหารและสมาชิกสภาและผู้นำชุมชน จำนวน 30 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ และประเมินแนวทางการพัฒนา โดยผู้แทนผู้สูงอายุ ผู้บริหารและสมาชิกสภา ผู้นำชุมชน และนักวิชาการ จำนวน 20 คน โดยประชุมกลุ่มย่อย

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสภาพร่างกายที่ดี ด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ด้านสภาพอารมณ์ที่ดี ด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และด้านการรวมกลุ่มทางสังคม ตามลำดับ
2. ผู้สูงอายุมีความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิต ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ด้านสภาพร่างกายที่ดี ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม ด้านสภาพอารมณ์ที่ดี และด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง ตามลำดับ
3. แนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุ ได้แก่ ด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ด้านสภาพร่างกายที่ดี ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม ด้านสภาพอารมณ์ที่ดี และด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง

คำสำคัญ (Keywords) : ผู้สูงอายุ; ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต; การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี

Abstract

The objectives of this study were to 1) study the factors affecting the development of the quality of life of the elderly, 2) study the needs for improving the quality of life of the elderly, and 3) prepare recommendations for development of factors affecting the quality of life of Elderly. It was a mixed research. The sample size consisted of 382 people. Key Informants were elderly people, chief executives of local administrations, and community leadership, totally 30 people. The development guidelines were reviewed by the elderly

Received: 2023-10-01 Revised: 2023-10-16 Accepted: 2023-10-18

¹ อาจารย์ประจำคณะรัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา Lecturer of Faculty Public Administration, Nakhonrathasima College. E-mail: Porbiscuit@hotmail.com

people, chief executives of local administrations, community leadership, and scholars, totally 20 people. The results showed the followings.

1. Factors affecting the development of the quality of life of the elderly in the overall picture were at a high level. The average values were arranged from highest to lowest as follows: good physical condition, condition well-being Good emotional state Self-determination In terms of interpersonal relationships and aspects of social integration, respectively.

2. For the elderly people, a need for improving the quality of life in the overall picture was at a high level. The average values were arranged from highest to lowest as follows: well-being conditions, good physical condition Interpersonal relations social integration Good emotional state and aspects of self-determination, respectively.

3. The guidelines for developing factors affecting the quality of life of the elderly were classified according to the need to develop the quality of life of the elderly, consisting of: 1) the condition of Well-being, 2) good physical condition, 3) interpersonal relations, 4) social integration, 5) good emotional state, and 6) self-determination.

Keywords: elderly people; factors affecting the development of quality of life;
development of good quality of life

บทนำ (Introduction)

ผู้สูงอายุ ถือว่าเป็นผู้ที่สังคมไทยให้ความเคารพนับถือมาอย่างช้านาน ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่ถ่ายทอดองค์ความรู้ในด้านต่างๆ ทั้งในด้านชีวิตความเป็นอยู่ องค์ความรู้ทางด้านวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงาม ตลอดจนประสบการณ์ชีวิตที่ได้สั่งสมไว้ให้กับสังคมจากรุ่นสู่รุ่นมาจนกระทั่งปัจจุบัน ดังนั้น ผู้สูงอายุจึงเป็นเสมือนปูชนียบุคคล อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าผู้สูงอายุจะเป็นดังปูชนียบุคคลที่สังคมไทยให้ความเคารพนับถือ แต่ผู้สูงอายุก็มีข้อจำกัดหรือปัญหาทั่วไปดังเช่น ผู้สูงอายุจะมีแรงจูงใจและความกระตือรือร้นลดลง มีการมองปัญหาแตกต่างไปจากกลุ่มคนหนุ่มสาว เพราะมีปัญหาามากกว่าทำให้มีความสุขรอบคอบกว่า การที่จะปรับเปลี่ยนแนวคิดต่างๆ ได้ยากจะมีการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมส่วนตัวที่รวดเร็วเป็นข้างลงในทุกๆ ด้านทั้งการใช้จ่าย การพักผ่อนหย่อนใจ กีฬาและกิจกรรมทางเพศ เป็นต้น

ความสามารถทางสติปัญญาของผู้สูงอายุโดยทั่วไปจะลดลงเป็นเพราะการเปลี่ยนแปลงทางสรีระร่างกาย การเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์และจิตใจ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเมื่อเข้าสู่วัยชราของแต่ละบุคคลนั้นจะแตกต่างกันไปตามพันธุกรรมผู้สูงอายุแต่ละบุคคลจะมีความสามารถในการปรับตัวทั้งทางด้านจิตใจ สังคมและอารมณ์แตกต่างกันตามระดับการศึกษาภาวะทางเศรษฐกิจ การเตรียมตัวรับสภาพเข้าสู่วัยสูงอายุรวมทั้งค่านิยมและสิ่งแวดล้อมในสังคมนั้นๆ จะเห็นคุณค่าผู้สูงอายุมากน้อยเพียงไร ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ ได้แก่ ปัญหาด้านสังคม ผู้สูงอายุไม่มีญาติพี่น้องลูกหลานดูแลก็อาจจะมีส่วนน้อยส่วนใหญ่จะอยู่เป็นครอบครัวใหญ่แต่ไม่มีผู้ดูแลอย่างชัดเจนเนื่องจากการดูแลผู้สูงอายุเป็นภาวะตึงเครียดมีความกดดันมากระหว่างผู้ดูแลและผู้ถูกดูแลซึ่งสืบเนื่องมาจากความเสื่อมของสังขารและเกิดจากความไม่เข้าใจกันก่อให้เกิดความเครียดกดดันทำให้การดูแลผู้สูงอายุค่อนข้างท่างเหน็ด นอกจากนี้ผู้ดูแลยังขาดความรู้ความเข้าใจในการดูแลผู้สูงอายุพอขาดความเข้าใจก็เกิดปัญหาอีกประการหนึ่งลูกหลานที่รับรู้แล

ผู้สูงอายุใครดูแลก็ต้องดูแลตลอดไปไม่มีใครมาเปลี่ยนอาจเป็นเพราะผู้สูงอายุติดที่ด้วยไม่อยากอยู่ที่อื่นจะทำให้กดดันเครียดเป็นปัญหาสังคมและสุขภาพตามมาผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่เข้าใจในตนเองอาจขาดความรู้เคยทำอย่างไรก็ทำอย่างนั้น ปัญหาด้านเศรษฐกิจ การดูแลผู้สูงอายุต้องมีค่าใช้จ่ายจำนวนมาก ซึ่งเป็นภาระให้กับลูกหลาน บางท่านมีสวัสดิการ มีบำนาญ บำเหน็จ ประกันสังคม ประกันชีวิต ฯลฯ แต่ไม่ได้มีทุกคน ผู้สูงอายุในครอบครัวธรรมดาไม่มีรายได้พอใช้ไปวัน ๆ หนึ่ง หรืออาจไม่มีเลยถ้าเกิดเจ็บไข้ได้ป่วยก็ไม่มีเงินไปหาหมอเพื่อรักษาอาการเจ็บป่วยได้จึงเป็นปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาด้านกายภาพของที่อยู่อาศัยและชุมชนที่อยู่อาศัยไม่ได้เตรียมรองรับผู้สูงอายุ บ้านที่ซื้อจากหมู่บ้านไม่มีราวจับสำหรับผู้สูงอายุ ไม่มีทางเดิน ทางลาดสำหรับผู้สูงอายุ ไม่มีที่ว่างสำหรับทำกิจกรรม ขาดการวางแผนเส้นทางเดินทาง การเข้าถึงที่สะดวกระหว่างบ้านพักกับสถานบริการสาธารณสุขที่ผู้สูงอายุใช้เป็นประจำ ชุมชนขาดจิตสำนึกที่ดีกับผู้สูงอายุ ผู้บริหารควรให้นโยบายที่เป็นรูปธรรม ในระดับชุมชน จัดหาพื้นที่ทำกิจกรรมร่วมกัน ออกกำลังกาย ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุในชุมชนนั้น ๆ

ประเทศที่มีประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นและมีอายุยืนยาวขึ้น จะส่งผลให้โครงสร้างประชากรของประเทศเปลี่ยนแปลงไป คือ อัตราส่วนผู้สูงอายุที่เป็นภาระเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่อัตราส่วนและจำนวนประชากรวัยแรงงานเริ่มลดลง ซึ่งอาจจะมีผลกระทบต่อนโยบายสังคม การออม และการลงทุนทำให้ผู้สูงอายุต้องเสี่ยงต่อการถูกทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพังมากขึ้น เพราะประชากรวัยแรงงานส่วนหนึ่งต้องย้ายถิ่นเพื่อประกอบอาชีพ ซึ่งอาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้บุตรหลานมีเวลาเอาใจใส่ผู้สูงอายุน้อยลง ผู้สูงอายุจึงต้องรับผิดชอบตนเองมากขึ้น เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ

ปัจจุบันจำนวนผู้สูงอายุในประเทศไทย ได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเนื่องจากระบบสาธารณสุขได้รับการพัฒนามากขึ้น การตระหนักถึงคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุจึงเป็นสิ่งสำคัญ ส่งผลให้ภาครัฐกำหนดมาตรการเตรียมการรองรับให้การดูแลผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุเหล่านั้นมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น โดยกำหนดยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อม “สังคมไทยสู่สังคมผู้สูงอายุ” เป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์หลักของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 ด้วยการมีแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 -2564) เพื่อกำหนดทิศทางนโยบายยุทธศาสตร์และมาตรการต่างๆ ที่ใช้ดำเนินการด้านผู้สูงอายุให้ชัดเจน (บรรลุ ศิริพานิช, 2553: 53) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับระบบการดูแลและให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุ เช่น การให้บริการด้านสุขภาพ การจัดสวัสดิการทางสังคม การส่งเสริม คุณภาพชีวิตที่ดี โดยที่สิ่งเหล่านี้จะต้องมีการรับรู้ถึงข้อมูลที่จำเป็นต่อการวางแผนและดำเนินการบนฐานของการลงทุนและใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า

จึงกล่าวได้ว่าประชากรผู้สูงอายุนับเป็นกลุ่มประชากรที่มีความสำคัญ และมีคุณค่ายิ่งต่อสังคม เนื่องจากผู้สูงอายุเป็นผู้ที่ผ่านประสบการณ์ต่างๆ มากมายในชีวิต และมีความรู้ความสามารถในด้านใดด้านหนึ่งเป็นอย่างดี ทำให้ผู้สูงอายุมองเห็นการณ์ไกล สามารถคาดการณ์ได้ใกล้เคียงความจริง ตลอดจนมีการตัดสินใจที่สุขุม รอบคอบ และมี การตัดสินใจที่ดี ผู้สูงอายุที่ยังมีสุขภาพแข็งแรง มีความพร้อมทางด้านร่างกาย และกำลังใจที่จะ กระทำประโยชน์เพื่อสังคม จึงนับได้ว่าผู้สูงอายุเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและมีความสำคัญยิ่งไม่ควร ดังนั้น รัฐบาลจึงได้จัดทำแผนผู้สูงอายุระยะยาวขึ้น โดยมีแนวคิดพื้นฐานในการวางแผนสำหรับผู้สูงอายุ ดังนี้ ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ พลังทางความคิด โดยเฉพาะประสบการณ์ที่ควรนำมาใช้เป็นประโยชน์ต่อสังคมได้อีกมากมาย และการสนับสนุนส่งเสริมให้ ผู้สูงอายุยังคงบทบาทการมีส่วนร่วมในสังคมนั้น นอกจากจะทำให้ผู้สูงอายุไม่รู้สึกเหงา โดดเดี่ยว เห็นชีวิตมีคุณค่า แล้วยังจะช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ได้ดีอีกด้วย

จากความสำเร็จข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุในเขตชานเมือง กรณีศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตชานเมือง จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตชานเมือง จังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุในเขตชานเมือง จังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุในเขตชานเมือง กรณีศึกษา จังหวัดนครราชสีมา เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี โดยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงระดับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ระดับความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิต และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุในเขตชานเมือง จังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ 1) ด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี 2) ด้านสภาพร่างกายที่ดี 3) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 4) ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม 5) ด้านสภาพอารมณ์ที่ดี 6) ด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง

1.2 ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การวิจัยเชิงปริมาณ

1. ศึกษาระดับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต และ 2) ระดับความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตชานเมือง จังหวัดนครราชสีมา ประชากร คือ ผู้สูงอายุที่รับเบี้ยยังชีพในเขตเทศบาลตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 8,315 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 382 คน

การวิจัยเชิงคุณภาพ

2. ศึกษาแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุในเขตชานเมือง จังหวัดนครราชสีมา โดยผู้วิจัยได้ทำการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) คือ ผู้สูงอายุจาก 20 ชุมชนๆ ละ 2 คน รวม 40 คน ผู้บริหารและสมาชิกเทศบาลตำบลและผู้นำชุมชน รวม 30 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยสรุปหาลอมรวมประเด็น

3. ประเมินแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุในเขตชานเมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนา โดยผู้แทนผู้สูงอายุ ผู้บริหารและสมาชิกเทศบาลตำบล ผู้นำชุมชน และนักวิชาการ จำนวน 20 คน โดยประชุมสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) และวิเคราะห์ข้อมูลโดยสรุปหาลอมรวมประเด็น

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ เทศบาลตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา ช่วงเวลาในการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์สรุปผลการวิจัย อยู่ในระหว่างเดือน กันยายน ถึง เดือนธันวาคม 2565

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความเป็นได้ ที่ปรับปรุงขึ้นจากการค้นคว้าเอกสาร และรวบรวมข้อมูลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 เครื่องมือเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม ประกอบด้วย 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตชานเมือง จังหวัดนครราชสีมา

ตอนที่ 3 ความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตชานเมือง จังหวัดนครราชสีมา โดยตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ลักษณะของคำถามแบบสอบถามเป็นแบบปลายปิด ให้เลือกตอบในลักษณะประเมินค่า (Rating Scale) ที่มี 5 ระดับ โดย 5 คะแนน หมายถึง มากที่สุด และ 1 คะแนนหมายถึง น้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตชานเมือง จังหวัดนครราชสีมา

2.2 เครื่องมือเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความเป็นได้ของแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุในเขตชานเมือง จังหวัดนครราชสีมา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 เชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถาม

3.2 เชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) คือ ผู้สูงอายุจาก 20 ชุมชนๆ ละ 2 คน รวม 40 คน ผู้บริหารและสมาชิกเทศบาลตำบลและผู้นำชุมชน รวม 30 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และประเมินแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุในเขตชานเมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนา โดยผู้แทนผู้สูงอายุ ผู้บริหารและสมาชิกเทศบาลตำบล ผู้นำชุมชน และนักวิชาการ จำนวน 20 คน โดยประชุมสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 เชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 เชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตชานเมือง จังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสภาพร่างกายที่ดี ด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ด้านสภาพอารมณ์ที่ดี ด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และด้านการรวมกลุ่มทางสังคม ตามลำดับ แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตชานเมือง จังหวัดนครราชสีมาในภาพรวมและรายด้าน

ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของผู้สูงอายุ	ความคิดเห็น		แปลผล	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านสภาพร่างกายที่ดี	3.98	0.44	มาก	1
2. ด้านสภาพอารมณ์ที่ดี	3.88	0.42	มาก	3
3. ด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี	3.94	0.39	มาก	2
4. ด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง	3.78	0.40	มาก	4
5. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	3.64	0.55	มาก	5
6. ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม	3.59	0.37	มาก	6
รวม	3.80	0.47	มาก	

2. ผู้สูงอายุในเขตชานเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิต ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ด้านสภาพร่างกายที่ดี ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม ด้านสภาพอารมณ์ที่ดี และด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง ตามลำดับ แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตชานเมือง จังหวัดนครราชสีมาในภาพรวมและรายด้าน

ความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ ผู้สูงอายุ	ความต้องการ		แปลผล	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านสภาพร่างกายที่ดี	3.99	0.41	มาก	2
2. ด้านสภาพอารมณ์ที่ดี	3.77	0.44	มาก	5
3. ด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี	4.05	0.42	มาก	1
4. ด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง	3.64	0.40	มาก	6
5. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	3.87	0.49	มาก	3
6. ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม	3.80	0.46	มาก	4
รวม	3.85	0.43	มาก	

3. แนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุในเขตชานเมือง จำแนกตามความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ดังนี้ 1) ด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี คือ การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถมีอาชีพเพื่อเสริมรายได้และการดำรงชีพ โดยพึ่งพาลูกหลานให้น้อยที่สุด 2) ด้านสภาพร่างกายที่ดีคือการรับประทานอาหารที่เหมาะสมกับวัยและไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ การหลีกเลี่ยงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่ การตรวจสุขภาพ การออกกำลังกายที่เหมาะสมกับวัย และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสุขภาพ 3) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลคือ การที่ผู้สูงอายุได้มีปฏิสัมพันธ์กับคนในครอบครัว ญาติมิตร และเพื่อนบ้าน รวมถึงการส่งเสริมให้มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้สูงอายุ คนในครอบครัว ญาติมิตรหรือเพื่อนบ้าน 4) ด้านการรวมกลุ่มทางสังคมคือ ผู้สูงอายุได้แสดงความรู้ ความสามารถ ตลอดจนการแสดงศักยภาพที่ตนเองมีอยู่ รวมถึงการได้รับการยอมรับนับถือจากคนในชุมชน 5) ด้านสภาพอารมณ์ที่ดีคือ การที่ผู้สูงอายุมีความสุขกาย สบายใจ และไม่รู้สีกว่าเหงา อ้างว้าง เดียวดาย 6) ด้านการตัดสินใจด้วยตนเองคือ การที่ผู้สูงอายุมีอิสระทางความคิด และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ตลอดจนกล้าที่จะสะท้อนความคิดเห็นให้คนในครอบครัวหรือคนรอบข้างได้รับรู้ถึงความต้องการที่สมเหตุสมผล

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุในเขตชานเมือง กรณีศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยอภิปรายผล ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเมือง จังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เจษฎา นกน้อย และ วรรณภรณ์ บริพนธ์ (2560: 94) ที่พบว่า ผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา มีคุณภาพชีวิตในองค์ประกอบด้านสุขภาพอยู่ในระดับสูง และผู้วิจัยอภิปรายผลในแต่ละด้านตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพร่างกายที่ดี ปัจจัยด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ปัจจัยด้านสภาพอารมณ์ที่ดี ปัจจัยด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และปัจจัยด้านการรวมกลุ่มทางสังคม ดังนี้

1.1 ปัจจัยด้านสภาพร่างกายที่ดี จากการวิจัยพบว่า เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก โดยผู้สูงอายุให้ความสำคัญกับการรับประทานอาหารที่เหมาะสมกับวัยและไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ การหลีกเลี่ยงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่ การตรวจสุขภาพ การออกกำลังกายที่เหมาะสมกับวัย และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสุขภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพร คูหา (2552) ที่พบว่า ควรให้ความสำคัญในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตทางด้านร่างกายของผู้สูงอายุ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิพงศ์ บุญผดุง (2554) ที่พบว่า คุณภาพชีวิตด้านสภาพร่างกายที่ดี มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่ ปัจจัยด้านการใส่ใจเรื่องสุขภาพ และปัจจัยด้านการบริโภคที่ดี

1.2 ปัจจัยด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี จากการวิจัยพบว่า เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก โดยผู้สูงอายุให้ความสำคัญกับการมีอาชีพเพื่อเสริมรายได้และการดำรงชีพ โดยพึ่งพาลูกหลานให้น้อยที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ พจนา ศรีเจริญ (2544) ที่พบว่า ควรให้ความสำคัญในการจัดหารายได้กับผู้สูงอายุ โดยการส่งเสริมการประกอบอาชีพที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี นอกจากนี้ควรเน้นให้ผู้สูงอายุหรือผู้ที่ดูแลผู้สูงอายุแบ่งเวลา หรือใช้เวลาว่างในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่อาศัยอยู่ให้ปลอดภัย

1.3 ปัจจัยด้านสภาพอารมณ์ที่ดี จากการวิจัยพบว่า เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก โดยผู้สูงอายุให้ความสำคัญกับการมีความสุขกาย สบายใจ และไม่รู้สึกรำคาญ อ่างว้าง เดียวดาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพร คูหา (2552) ที่พบว่า ควรมีการเสริมสร้างความมั่นคงทางใจให้กับผู้สูงอายุ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิพงศ์ บุญผดุง (2554) ที่พบว่า คุณภาพชีวิตด้านสภาพอารมณ์ที่ดีมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ปัจจัยด้านความว่าเหว อ่างว้าง

1.4 ปัจจัยด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง จากการวิจัยพบว่า เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก โดยผู้สูงอายุให้ความสำคัญกับการมีอิสระทางความคิด และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ตลอดจนกล้าที่จะสะท้อนความคิดให้คนในครอบครัว หรือ คนรอบข้างได้รับรู้ถึงความต้องการที่สมเหตุสมผลต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิพงศ์ บุญผดุง (2554) ที่พบว่า การเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการคิด วางแผนในกิจกรรมของครอบครัว หรือการไปพบปะสังสรรค์กับญาติมิตร จะช่วยให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า อย่างไรก็ตามการตัดสินใจด้วยตนเองของผู้สูงอายุในบางเรื่องที่มีผู้ดูแล หรือผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นลูกหลาน ก็จะต้องสร้างความเข้าใจโดยใช้หลักการมีเหตุผลที่จะแสดง ให้ผู้สูงอายุเห็นผลที่จะเกิดขึ้นตามมาจากการกระทำสิ่งต่างๆ เหล่านั้น

1.5 ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล จากการวิจัยพบว่า เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก โดยผู้สูงอายุให้ความสำคัญกับการที่ได้มีปฏิสัมพันธ์กับคนใน

ครอบครัว ญาติมิตร และเพื่อนบ้าน รวมถึงการส่งเสริมให้มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้สูงอายุ คนในครอบครัว ญาติมิตรหรือเพื่อนบ้าน สอดคล้องกับ บังอร ธรรมศิริ (2549: 47-48) ที่ได้กล่าวว่า ผู้สูงอายุมักมีความต้องการทางด้านจิตใจและสังคม กล่าวคือต้องการความรัก การเอาใจใส่พูดคุย อย่างสม่ำเสมอจากครอบครัว ซึ่งเป็นการดูแลผู้สูงอายุขั้นพื้นฐานเพื่อช่วยให้ผู้สูงอายุมีความสุขและมีกำลังใจในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่าต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิพงษ์ บุญผดุง (2554) ที่พบว่า ควรส่งเสริมและสนับสนุนผู้สูงอายุให้มีบทบาทและเข้าร่วมกิจกรรมในครอบครัว กิจกรรมพบปะเพื่อน มิตรสหาย กิจกรรมการท่องเที่ยวกับกลุ่มเพื่อนๆ รวมถึงกิจกรรมของชุมชน

1.6 ปัจจัยด้านการรวมกลุ่มทางสังคม จากการวิจัยพบว่า เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก โดยผู้สูงอายุให้ความสำคัญกับการได้แสดงความรู้ ความสามารถ ตลอดจนการแสดงศักยภาพที่ตนมีอยู่ รวมถึงการได้รับการยอมรับนับถือจากคนในชุมชน สอดคล้องกับการศึกษาของ พงณา ศรีเจริญ (2544) ที่พบว่า การให้ผู้สูงอายุเป็นวิทยากรให้ ความรู้ ประสบการณ์ตามความถนัดจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนในชุมชนยอมรับนับถือ เกิดเครือข่ายการทำงานร่วมกันระหว่างผู้สูงอายุกับชุมชน ที่สำคัญเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนหรือท้องถิ่นได้เป็นอย่างดีต่อไป

2. ผู้สูงอายุในเขตชานเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิต ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ด้านสภาพร่างกายที่ดี ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม ด้านสภาพอารมณ์ที่ดี และด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง ตามลำดับ สอดคล้องกับการศึกษาของ นันทนา อยู่สบาย (2557: บทคัดย่อ) ที่พบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ สุมิตรา จุตโน (2556: 105) ที่พบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแคน อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ วันชัย ชูประดิษฐ์ (2555: บทคัดย่อ) พบว่า ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลำทับ ในภาพรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ จันทร์เพ็ญ ลอยแก้ว (2555: บทคัดย่อ) พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองโยธยา มีความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. แนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุในเขตชานเมือง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ดังนี้ 1) ด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี คือการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถมีอาชีพเพื่อเสริมรายได้และการดำรงชีพ โดยพึงพาลูกหลานให้น้อยที่สุด สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ลัดดา บุญเกิด (2557) ที่พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการด้านรายได้ เนื่องจากผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีรายได้ไม่เพียงพอจากรายจ่าย จึงต้องการได้รับสวัสดิการพิเศษในการใช้บริการสาธารณสุขและสาธารณสุขการต่างๆ ของรัฐ 2) ด้านสภาพร่างกายที่ดี คือการรับประทานอาหารเช้าที่เหมาะสมกับวัยและไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ การหลีกเลี่ยงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่ การตรวจสุขภาพ การออกกำลังกายที่เหมาะสมกับวัย และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสุขภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุซุกร เหมือนเดช (2552) ที่พบว่า ผู้สูงอายุต้องการการดูแลด้านสุขภาพอนามัยมากที่สุด 3) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล คือการที่ผู้สูงอายุได้มีปฏิสัมพันธ์กับคนในครอบครัว ญาติมิตร และเพื่อนบ้าน รวมถึงการส่งเสริมให้มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้สูงอายุ คนในครอบครัว ญาติมิตรหรือเพื่อนบ้าน 4) ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม คือผู้สูงอายุได้แสดงความรู้ ความสามารถ ตลอดจนการแสดงศักยภาพที่ตนมีอยู่ รวมถึงการได้รับการยอมรับนับถือจากคนในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิวรรณ สว่างเนตร (2561) ที่พบว่า ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลปะเคียบ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ มีความต้องการสวัสดิการสังคมด้านการ

ส่งเสริมการรวมกลุ่ม ทำกิจกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด 5) ด้านสภาพอารมณ์ที่ดี คือการที่ผู้สูงอายุมีความสุข ภาย สบายใจ และไม่รู้สึกลัวเหงา อ้างว้าง เดียวดาย 6) ด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง คือ การที่ผู้สูงอายุมีอิสระ ทางความคิด และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ตลอดจนกล้าที่จะสะท้อนความคิดให้คนในครอบครัวหรือ คนรอบข้างได้รับรู้ถึงความต้องการที่สมเหตุสมผล

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ คือ ได้ข้อมูลความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี เป็นอันดับแรก และอันดับรองลงมา ได้แก่ ด้านสภาพร่างกายที่ดี ด้าน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม ด้านสภาพอารมณ์ที่ดี และด้านการตัดสินใจด้วย ตนเอง ซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย และแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนได้ตรงตาม ความต้องการของผู้สูงอายุ นอกจากนี้ได้แนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุ ได้แก่ การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถมีอาชีพเพื่อเสริมรายได้และการดำรงชีพ โดยพึงพาถูกหลานให้น้อยที่สุด การ รับประทานอาหารที่เหมาะสมกับวัยและไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ การหลีกเลี่ยงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การสูบ บุหรี่ การตรวจสุขภาพ การออกกำลังกายที่เหมาะสมกับวัย และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสุขภาพ การ ที่ผู้สูงอายุได้มีปฏิสัมพันธ์กับคนในครอบครัว ญาติมิตร และเพื่อนบ้าน รวมถึงการส่งเสริมให้มีกิจกรรมร่วมกัน ระหว่างผู้สูงอายุ คนในครอบครัว ญาติมิตรหรือเพื่อนบ้าน ผู้สูงอายุได้แสดงความรู้ ความสามารถ ตลอดจน การแสดงศักยภาพที่ตนมีอยู่ รวมถึงการได้รับการยอมรับนับถือจากคนในชุมชน การที่ผู้สูงอายุมีความสุข ภาย สบายใจ และไม่รู้สึกลัวเหงา อ้างว้าง เดียวดาย การที่ผู้สูงอายุมีอิสระทางความคิด และแสดงความคิดเห็นอย่าง มีเหตุผล ตลอดจนกล้าที่จะสะท้อนความคิดให้คนในครอบครัวหรือคนรอบข้างได้รับรู้ถึงความต้องการที่ สมเหตุสมผล

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 ปัจจัยด้านสภาพร่างกายที่ดี ควรให้ความสำคัญในเรื่องการบริโภคอาหารที่เหมาะสมกับวัย และไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ การตรวจสุขภาพ การออกกำลังกายที่เหมาะสมกับวัย
 - 1.2 ปัจจัยด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีอาชีพเพื่อเสริม รายได้และการดำรงชีพ
 - 1.3 ปัจจัยด้านสภาพอารมณ์ที่ดี ควรให้ความสนใจและจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้สูงอายุมีความสุข ภาย สบายใจ และไม่รู้สึกลัวเหงา อ้างว้าง เดียวดาย
 - 1.4 ปัจจัยด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง ควรให้ผู้สูงอายุมีอิสระทางความคิด และแสดง ความ คิดเห็นอย่างมีเหตุผล ตลอดจนกล้าที่จะสะท้อนความคิดให้คนในครอบครัว หรือ คนรอบข้างได้รับรู้ถึง ความ ต้องการที่สมเหตุสมผล
 - 1.5 ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ควรให้ผู้สูงอายุมีปฏิสัมพันธ์กับคนในครอบครัว ญาติ มิตร และเพื่อนบ้าน รวมถึงการส่งเสริมให้มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้สูงอายุ คนในครอบครัว ญาติ มิตรหรือ เพื่อนบ้าน
 - 1.6 ปัจจัยด้านการรวมกลุ่มทางสังคม ควรให้ผู้สูงอายุได้แสดงความรู้ ความสามารถ ตลอดจน การแสดงศักยภาพที่ตนมีอยู่ รวมถึงการได้รับการยอมรับนับถือจากคนในชุมชน

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ
- 2.2 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง (References)

- จันทร์เพ็ญ ลอยแก้ว. (2555). ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมือง
อโยธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ปรียุณานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- เจษฎา นกน้อย และวรรณภรณ์ บริพนธ์. (2560). คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา. วารสาร
มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. 9(3): 66-78.
- นันทนา อยู่สบาย. (2557). ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลศิระ
จรเข้้อย อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ. ปรียุณานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บรรลุ ศิริพานิช. (2553). ผู้สูงอายุไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.
- บังอร ธรรมศิริ. (2549). ครอบครัวกับการดูแลผู้สูงอายุ. วารสารการเวก มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลย
อลงกรณ์. ฉบับนิทรรศการวันเจ้าฟ้าวิชาการ: 47-56.
- พจนา ศรีเจริญ. (2544). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในสมาคมข้าราชการนอก
ประจำการในจังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา.
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ลัดดา บุญเกิด. (2557). ความต้องการด้านสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะจันทร์ อำเภอ
เกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี. ปรียุณานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วันชัย ชูประดิษฐ์. (2555). ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลำทับ
อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลย
อลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สุทธิพงศ์ บุญผดุง. (2554). การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในท้องถิ่นโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลัก
เศรษฐกิจพอเพียง (ระยะที่ 1). รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สุทธิวรรณ สว่างเนตร. (2561). ความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วน
ตำบลปะเคียบ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์. ปรียุณานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุพร คูหา. (2552). แนวทางการปรับปรุงคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลหนองขาว อำเภอท่าม่วง
จังหวัดกาญจนบุรี. ปรียุณานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมิตรา จุฑโน. (2556). ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแคน
อำเภอห้วยแถลงจังหวัดนครราชสีมา. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์. 5(2): 105-119.
- อุซุกร เหมือนเดช. (2552). ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลจังหวัด
สมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา) มหาวิทยาลัยราชภัฏ
ธนบุรี.